

Failure and Reduced Ejection Fraction. *N Engl J Med.* 2019 Nov 21;381(21):1995-2008. doi: 10.1056/NEJMoa1911303.

7. Mosenzon O, Wiviott SD, Cahn A, Rozenberg A, Yanuv I, Goodrich EL, Murphy SA, Heerspink HJL, Zelniker TA, Dwyer JP, Bhatt DL, Leiter LA, McGuire DK, Wilding JPH, Kato ET, Gause-Nilsson IAM, Fredriksson M, Johansson PA, Langkilde AM, Sabatine MS, Raz I. Effects of dapagliflozin on development and progression of kidney disease in patients with type 2 diabetes: an analysis from the DECLARE-TIMI 58 randomised trial. *Lancet Diabetes Endocrinol.* 2019 Aug;7(8):606-617. doi: 10.1016/S2213-8587(19)30180-9.

8. Neal B, Perkovic V, Mahaffey KW, de Zeeuw D, Fulcher G, Erondu N, Shaw W, Law G, Desai M, Matthews DR; CANVAS Program Collaborative Group. Canagliflozin and Cardiovascular and Renal Events in Type 2 Diabetes. *N Engl J Med.* 2017 Aug 17;377(7):644-657. doi: 10.1056/NEJMoa1611925.

9. Perkovic V, Jardine MJ, Neal B, Bompoint S, Heerspink HJL, Charytan DM, Edwards R, Agarwal R, Bakris G, Bull S, Cannon CP, Capuano G, Chu PL, de Zeeuw D, Greene T, Levin A, Pollock C, Wheeler DC, Yavin Y, Zhang H, Zinman B, Meininger G, Brenner BM, Mahaffey KW; CREDENCE Trial Investigators. Canagliflozin and Renal Outcomes in Type 2 Diabetes and Nephropathy. *N Engl J Med.* 2019 Jun 13;380(24):2295-2306. doi: 10.1056/NEJMoa1811744.

10. Salmen T, Serbanoiu LI, Bica IC, Serafinceanu C, Muzurović E, Janež A, Busnatu S, Banach M, Rizvi AA, Rizzo M, Pantea Stoian A. A Critical View over the Newest Antidiabetic Molecules in Light of Efficacy-A Systematic Review and Meta-Analysis. *Int J Mol Sci.* 2023 Jun 5;24(11):9760. doi: 10.3390/ijms24119760.

11. Seki H, Ideno S, Shiga T, Watanabe H, Ono M, Motoyasu A, Noguchi H, Kondo K, Yoshikawa T, Hoshijima H, Hyuga S, Shishii M, Nagai A, Higashi M, Ouchi T, Yasuda K, Kuratani N. Sodium-glucose cotransporter 2 inhibitor-associated perioperative ketoacidosis: a systematic review of case reports. *J Anesth.* 2023 Jun;37(3):465-473. doi: 10.1007/s00540-023-03174-8.

12. Scherthaner G, Karasik A, Abraitienė A, Ametov AS, Gaál Z, Gumprecht J, Janež A, Kasser S, Lalić K, Mankovsky BN, Moshkovich E, Past M, Prázný M, Radulian G, Smirčić Duvnjak L, Tkáč I, Trušinskis K. Evidence from routine clinical practice: EMPRISE provides a new perspective on CVOTs. *Cardiovasc Diabetol.* 2019 Aug 31;18(1):115. doi: 10.1186/s12933-019-0920-3.

13. The EMPA-KIDNEY Collaborative Group; Herrington WG, Staplin N, Wanner C, Green JB, Hauske SJ, Emberson JR, Preiss D, Judge P, Mayne KJ, Ng SYA, Sammons E, Zhu D, Hill M, Stevens W, Wallendszus K, Brenner S, Cheung AK, Liu ZH, Li J, Hooi LS, Liu W, Kadowaki T, Nangaku M, Levin A, Cherney D, Maggioni AP, Pontremoli R, Deo R, Goto S, Rossello X, Tuttle KR, Steubl D, Petriani M, Massey D, Eilbracht J, Brueckmann M, Landray MJ, Baigent C, Haynes R. Empagliflozin in Patients with Chronic Kidney Disease. *N Engl J Med.* 2023 Jan 12;388(2):117-127. doi: 10.1056/NEJMoa2204233.

14. Ueda P, Svanström H, Melbye M, Eliasson B, Svensson AM, Franzén S, Gudbjörnsdóttir S, Hveem K, Jonasson C, Pasternak B. Sodium glucose cotransporter 2 inhibitors and risk of serious adverse events: nationwide register based cohort study. *BMJ.* 2018 Nov 14;363:k4365. doi: 10.1136/bmj.k4365.

15. Verma S, McMurray JJV. SGLT2 inhibitors and mechanisms of cardiovascular benefit: a state-of-the-art review. *Diabetologia.* 2018 Oct;61(10):2108-2117. doi: 10.1007/s00125-018-4670-7.

16. Yang Y, Chen S, Pan H, Zou Y, Wang B, Wang G, Zhu H. Safety and efficiency of SGLT2 inhibitor combining with insulin in subjects with diabetes: Systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Medicine (Baltimore)* 2017 May;96(21):e6944. doi: 10.1097/MD.0000000000006944.

17. Zannad F, Ferreira JP, Pocock SJ, Anker SD, Butler J, Filippatos G, Brueckmann M, Ofstad AP, Pfarr E, Jamal W, Packer M. SGLT2 inhibitors in patients with heart failure with reduced ejection fraction: a meta-analysis of the EMPEROR-Reduced and DAPA-HF trials. *Lancet.* 2020 Sep 19;396(10254):819-829. doi: 10.1016/S0140-6736(20)31824-9.

18. Zelniker TA, Wiviott SD, Raz I, Im K, Goodrich EL, Bonaca MP, Mosenzon O, Kato ET, Cahn A, Furtado RHM, Bhatt DL, Leiter LA, McGuire DK, Wilding JPH, Sabatine MS. SGLT2 inhibitors for primary and secondary prevention of cardiovascular and renal outcomes in type 2 diabetes: a systematic review and meta-analysis of cardiovascular outcome trials. *Lancet.* 2019 Jan 5;393(10166):31-39. doi: 10.1016/S0140-6736(18)32590-X.

19. Zinman B, Wanner C, Lachin JM, Fitchett D, Bluhmki E, Hantel S, Mattheus M, Devins T, Johansen OE, Woerle HJ, Broedl UC, Inzucchi SE; EMPA-REG OUTCOME Investigators. Empagliflozin, Cardiovascular Outcomes, and Mortality in Type 2 Diabetes. *N Engl J Med.* 2015 Nov 26;373(22):2117-28. doi: 10.1056/NEJMoa1504720.

KNÍŽNÍ NOVINKA

Imunofarmakologie

Jana Urbánková Rathouská, Petr Jílek

Kniha je určena zejména farmaceutům a studentům farmacie, dále lékařům ordinujícím imunomodulační léky – především z oborů imunologie, alergologie, revmatologie, kožní, onkologie, gastroenterologie, interna.

Komplexně pojatá publikace otevírá problematiku imunoterapie tradiční kapitolou cytokinů, pokračují kapitoly zaměřené na thymové hormony, přenosový (transfer) faktor a syntetické imunostimulátory. Problematiku nespecifické imunostimulace uzavírá kapitola mikrobiálních imunomodulátorů, hlouběji probírající také otázku stability lidského mikrobiomu, o jehož významu v moderní imunologii nelze pochybovat.

Následuje problematika imunosupresiv, klasických cytostatik či protizánětlivých látek. Kapitola věnovaná aspektům imunosupresivní a protizánětlivé léčby zaměřuje pozornost nejen na oblast transplantace medicíny, ale rovněž poukazuje na výzvy imunoterapie v oblasti cílené léčby autoimunitních onemocnění. Pozornost tak získává problematika tzv. biologické léčby. Zmíněn je význam imunofarmak na poli infekčních chorob, který zdůraznila mj. nedávná celosvětová pandemie covidu-19/SARS-CoV-2, jež vynesla do popředí problematiku očkování a možnosti využití moderních technologií konstrukce vakcín; tématu specifické aktivace imunity cestou vakcinace je proto věnována samostatná část publikace.

Do knihy je zařazena také problematika přecitlivělosti na některé struktury léčiv. Koncept imunotoxikologie celou publikaci uzavírá.